Chandigarh Tribune
SUNDAY | 20 APRIL 2025

Seminar held on Constitution

TRIBUNE NEWS SERVICE

PATIALA, APRIL 19
The Rajiv Gandhi National University of Law, Patiala, hosted the National Conference on Seventy-Five Years of the Constitution of India. The event was inaugurated by Justice Rajesh Bindal, Judge at the Supreme Court of India, alongside distinguished guest Rajiv Mani, Secretary, Legislative Department, Ministry of Law and Justice, New Delhi.

During his address, Justice Rajesh Bindal traced the Constitution's evolving legacy and the indispensable role of "fundamental duties".

दैनिक जागरण
20 अप्रैल, 2025

संविधान पर करवाया राष्ट्रीय सम्मेलन

जागरण संवाददाता, पटियाला : राजीव गांधी नेशनल यूनिवर्सिटी आफ ला, पटियाला ने 19 और 20 अप्रैल 2025 को भारत के संविधान के पचहत्तर वर्ष पर एक राष्ट्रीय सम्मेलन का भव्य आयोजन किया। इस सम्मेलन का उद्घाटन सुप्रीम कोर्ट के माननीय न्यायाधीश जस्टिस राजेश बिंदल एवं डा राजीव मणि, सचिव, लेजिस्लेटिव विभाग, कानून और न्याय मंत्रालय, नई दिल्ली द्वारा किया गया।

अपने उद्घाटन भाषण में जस्टिस राजेश बिंदल ने संविधान की विकास यात्रा और मूल कर्तव्यों की अपरिहार्य भूमिका पर प्रकाश डाला। उन्होंने अनुच्छेद 51ए के प्रत्येक खंड की गहराई से व्याख्या करते हुए समकालीन चुनौतियों, विधायी पहलों, सांविधिक ढांचों और ऐतिहासिक निर्णयों का हवाला दिया। जस्टिस बिंदल ने पर्यावरण कानून के उद्भव और विकास पर भी प्रकाश डाला और कानून तथा समाज के आपसी संबंध की व्याख्या की। उन्होंने संविधान के व्यावहारिक पहलुओं को संस्कृति और सभ्यता से जोड़ते हुए राष्ट्रपति, संसद, सर्वोच्च न्यायालय और अन्य सरकारी अंगों की विशेषताओं का उल्लेख किया।

वहीं, डा राजीव मणि ने भारतीय संविधान और भारत की प्राचीन परंपराओं के बीच गहरे संबंध को रेखांकित करते हुए कहा कि भारत में कानून का शासन कोई विदेशी अवधारणा नहीं, बल्कि यह तो धर्म का ही रूप है, जो हमारी सामूहिक चेतना में सदैव समाहित रहा है। सम्मेलन के साथ-साथ एक लीडरशिप समिट का भी आयोजन किया गया, जिसमें कॉर्पोरेट अनुपालन की दिशा में सर्वोत्तम अभ्यास और चुनौतियां विषय पर एक पैनल चर्चा आयोजित की गई। इस चर्चा में कार्पोरेट विधिक क्षेत्र के चार प्रमुख विशेषज्ञों ने भाग लिया। जिसमें डा अखिल प्रसाद (डायरेक्टर व कंपनी सेक्रेटरी, बोइंग इंडिया), सीवी रघु (पूर्व ग्रुप जनरल काउंसल, समवर्धना मोथर्सन ग्रुप), राजीव चौहान (जनरल काउंसल, पर्नोड रिकार्ड साउथ एशिया) और डा संजीव गेमावत (ग्रुप जनरल काउंसल, वेदांता ग्रुप)। इस सम्मेलन में 200 से अधिक प्रतिभागियों ने भाग लिया।

सम्मेलन में हिस्सा लेने के उपरांत जानकारी देते हुए गणमान्य • सौ. आरजीएनयूएल

ਲੋਕ ਆਵਾਜ਼
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
ਐਤਵਾਰ, 20 ਅਪਰੈਲ 2025

ਭਾਰਤ ’ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਹੀਂ: ਜਸਟਿਸ ਬਿੰਦਲ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 75 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ’ਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸ

- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਭੇਤ ਕੀਤੇ ਸਾਂਝੇ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਕੀਦਾ
ਪਟਿਆਲਾ, 19 ਅਪਰੈਲ

ਇੱਥੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ’ਤੇ ਕੌਮੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਮਨੀ, ਸਕੱਤਰ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਭਾਗ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਸਟਿਸ ਬਿੰਦਲ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ‘ਮੂਲ ਕਰਤੱਵਾਂ’ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 51ਏ ਦੇ ਹਰ ਭਾਗ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਕਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ,‘ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਅ ਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁਚ ਅਮੀਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।’ ਉਨ੍ਹਾਂ 1950 ਤੋਂ 2025 ਤੱਕ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਭੇਤ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰੋਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਧਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।’

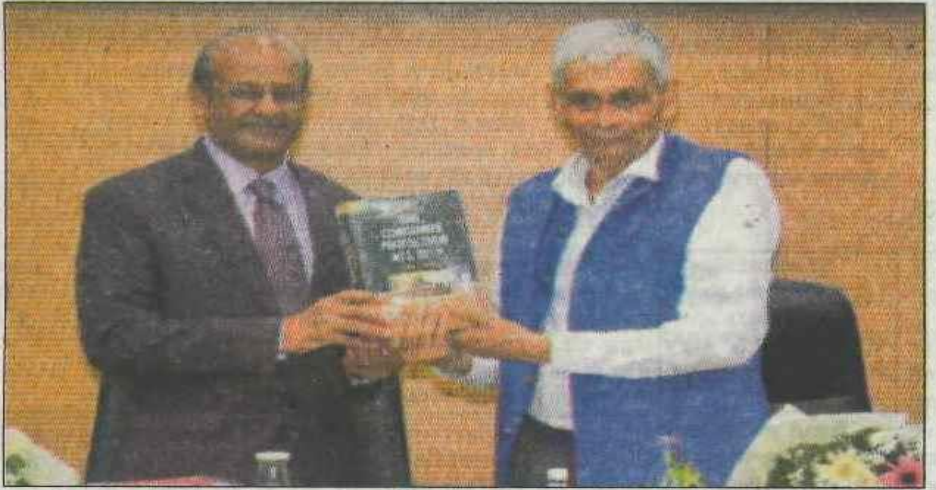
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀਸੀ ਜੈ ਸ਼ੰਕਰ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਫਾਇਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਐਂਡ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ’ ਜਰਨਲ ਦੇ ਖੰਡ 12.1 ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸੰਮੇਲਨ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਨਲ ਚਰਚਾ ਸੀ ‘ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਨੇਵੀਗੇਟ ਕਰਨਾ: ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ।’

ਇਸ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮਾਹਿਰ, ਡਾ. ਅਖਿਲ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਟਰੀ ਕੌਂਸਲ -ਇੰਡੀਆ, ਅਤੇ ਸੀਵੀ, ਕੰਪਨੀ ਸਕੱਤਰ, ਬੋਇੰਗ ਇੰਡੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੈ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਡਾ. ਇਵਨੀਤ ਕੌਰ ਵਾਲੀਆ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਡਾ.) ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।